

Koruyucu Hizmetlerde Ebeğin Rolü

Merve ONUR¹, Rabia YALÇIN¹, Özen Esra KARAMAN², Asiye KOCATÜRK³, Gözde KÜĞCÜMEN²

¹Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü, 2. sınıf öğrencileri

²Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü, Öğretim Görevlisi

³Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü, Öğretim Üyesi

Koruyucu sağlık hizmetleri (KSH) kişiye ve çevreye yönelik olmak üzere iki grupta ele alınır. Kişiye yönelik KSH de kendi içerisinde birincil, ikincil ve üçüncül olmak üzere üçe ayrılır. Birincil KSH kişiyi olası riskten korumayı amaçlarken, ikinci KSH tedavi edici, üçüncül KSH önceden var olan bir hastalığın ilerlemesini önlemektir. Çevreye yönelik KSH ise daha çok bireyin çevresindeki etmenlerin korunmasını ele alır (Altuntaş, 2015).

KSH ülkemizde Sağlık Bakanlığı'na bağlı, en küçük birimi sağlık evi olmak üzere; sağlık ocakları, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezleri ve verem savaş dispanserleri yoluyla verilmektedir (Bulun, Demirbaş ve Kapıcıoğlu, 2008). İlkel çağlardan bu yana doğuma yardım eden ebeler ülkemizde KSH' ini yerine getirmektedir (Karahana, 2014). Ebeler; bağışıklama, ilaç/serumla koruma, erken tanı, aile planlaması, sağlıklı beslenme alışkanlıklarının kazandırılması, sağlık eğitimi gibi işler ile fizik, biyolojik ve sosyal çevredeki olumsuz koşullardan kaynaklanan sağlık sorunlarını önlemek ve en önemlisi perinatal bakım olmak üzere birçok sağlık hizmetini gerçekleştirmekle sorumludurlar (Sağlık Bakanlığı, 2005; Taşkın ve Koç, 2006). KSH' lerinin başarı ile yürütülmesinde “ebelik mesleğinin güçlendirilmesi” üzerinde durulmakta ve 21.yüzyılda Herkes İçin Sağlık Hedefleri'nden “Yaşama Sağlıklı Başlanması Hedefi'nin gerçekleştirilmesinde ebelik mesleğinin önemine dikkat çekilmiştir (Arslan, Karahana ve Çam 2008).

Ülkemizde ebelle ilgili ilk yasal düzenleme 1928 yılında yürürlüğe girmiş ve şu an geçerli olan, 1219 sayılı Tababet Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'dur (Karahana, 2016). Ebelik Yasası yokluğundan ve ülkemizdeki sağlık politikalarının işleyişinden kaynaklı görev karmaşası yaşanmaktadır. Bundan dolayı ebeler tam anlamıyla görevlerini yapamamaktadırlar (Karaman, 2015). Aynı zamanda, sağlık merkezlerinin, koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini bütünleşmiş olarak sunmak amacıyla kurulması, koruyucu sağlık hizmetlerinin sürekliliğini sağlamak bakımından doğru bir yaklaşım olmasına rağmen uygulamada tedavi edici sağlık hizmetlerine ağırlık verilmiş ve koruyucu hizmetler göz ardı edilmiştir (Kurt, Şaşmaz, 2012). Sonuç olarak, ülkemizdeki bu sorun ebelerin doğru istihdam edilmesi ile çözümlenebilir.

Anahtar Kelimeler: KSH, Koruyucu Hizmetlerde Ebe, Ebelik, Perinatal Koruma

KAYNAKÇA

Alikaşifoğlu M. (2003) Adölesana Verilmesi Gereken Koruyucu Sağlık Hizmetleri , Adölesan Sağlığı Sempozyumu, <http://www.ctf.edu.tr/stek/pdfs/43/4304.pdf>

Altuntaş Ö (2015), Alternatif Sağlık Hizmetleri : Evde Bakım / Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D. <http://slideplayer.biz.tr/slide/2809823>

Arslan H, Karahan N, Çam Ç. (2007) Ebeliğin Doğası ve Doğum Şekli Üzerine Etkisi, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Blimi ve Sanatı Dergisi, 1(2), 54-59.

Bulun M. ,Demirbaş F. ,Kapıcıoğlu S. (2008) Koruyucu Sağlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojileri Kullanımının Önemi , ab.org.tr/ab02/tammetin/57.doc

Karahan N. (2016) Ebelikte Yasal Durum, E-Sağlık Ebelik Dergisi, 11. Sayı, 28-33.

Karahan N. (2014) Aile Hekimliği Sisteminde 1000 Gün Beslenmesinde Ebenin Rolü, Gebe ve Çocuk Beslenmesi Kongresi Özet Sunumları. <http://ftsturizm.org/ilk1000gun2014/sunumlar/Nazankarahan1000gun.pdf>

Karaman Ö.E. (2015) Ebelik Son Sınıf Öğrencilerinin Görev Tanımları ve Yeterlilik Alanlarına Göre Kendilerini Değerlendirmeleri, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 18:3, 189-195. www.e-dergi.atauni.edu.tr/ataunihem/article/download/5000070338/5000132285

Kurt Ö. A. , Şaşmaz T. (2012) Türkiye `de Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi: 1961-2003, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi; 2 (1): 21-30 <http://lokmanhekim.mersin.edu.tr/index.php/lokmanHekim/article/view/115>

Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Sağlık Bakanlığı Yönergesi (2005) . www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&id=240

Taşkın L. , Koç G. (2006) 1. Basamak Sağlık Kuruluşlarına Verilen Perinatoloji Hizmetlerinde Ebe ve Hemşireler , 56. Sayı, 48. Cilt, 48-56. http://hacettepehemsirelikdergisi.org/pdf/pdf_HHD_30.pdf